

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗИНА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

**СТЕРЕОТИПНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНЦЯ В КІНЕМАТОГРАФІ США:
КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ**

Кваліфікаційна робота
студентки 4 курсу
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
спеціальності «Журналістика»
Срібняк Софії Іванівни

Науковий керівник:
Нечаєва Наталя Володимирівна,
доцент кафедри журналістики,
кандидат філологічних наук

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СТЕРЕОТИПІВ ТА ЇХНЬОГО ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ.....	6
1.1. Поняття стереотипів та їх види.....	6
1.2. Роль стереотипів у культурі та масовій свідомості.....	8
1.3. Вплив стереотипів на формування уявлень про інших.....	12
РОЗДІЛ 2. ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОГО ЗОБРАЖЕННЯ У КІНЕМАТОГРАФІ США	15
2.1. Особливості зображення українців у кіноіндустрії США	15
2.2. Оцінка відповідності зображення реальності та культурних особливостей українського народу	211
2.3. Вплив стереотипного зображення на формування уявлень про українців	3131
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СТЕРЕОТИПІВ УКРАЇНЦІВ У КІНОІНДУСТРІЇ США.....	34
3.1. Аналіз прикладів успішного подолання стереотипів у кіноіндустрії.....	34
3.2. Пропозиції щодо подолання стереотипів українців у кіноіндустрії США	40
ВИСНОВКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	45

ВСТУП

Актуальність дослідження стереотипного образу українця в американському кінематографі полягає в тому, що стереотипні образи можуть містити спрощені, перекручені або негативні риси, що спотворюють реальний образ українців. Вони можуть впливати на сприйняття культури та ідентичності українського народу, а також на взаєморозуміння між країнами та народами. Дослідження може також допомогти виявити позитивні аспекти української культури, які можуть бути представлені в кіно, і просувати більш точне, різноманітне та високоякісне зображення українців на екранах.

Для проведення такого дослідження можна аналізувати кінофільми, що містять українські персонажі або стосуються української культури, і досліджувати, які стереотипи та уявлення щодо українців передаються через них.

Дослідженням образу українця займалися такі вчені:

Маша Салазкіна: кінознавець, писала про репрезентацію Східної Європи в американському кіно. Її роботи часто звертаються до стереотипів і культурних уявлень, у тому числі до того, як персонажі Східної Європи зображені в голлівудських фільмах[9].

Ольга Кучинська: професор комунікації, досліджувала репрезентацію східноєвропейців, зокрема росіян, у ЗМІ США. Хоча її фокус ширший, її робота торкається стереотипів і того, як вони формують суспільне сприйняття[9].

Катя Гібель Меворах: антрополог, вивчала стереотипи та уявлення про різні групи Східної Європи в американських ЗМІ. Її дослідження досліджує, як ці стереотипи сприяють формуванню ідентичності та сприйняття східноєвропейців[9].

Александра Грицак: соціолог, досліджувала зображення українців та інших східноєвропейських груп в американських ЗМІ. Її дослідження стосуються питань етнічного представництва, ідентичності та впливу стереотипів на сприйняття суспільства[9].

Важливо зазначити, що дослідження стереотипів у кіно є багатодисциплінарною сферою, і науковці з різних дисциплін, включаючи кінознавство, культурологію, соціологію та антропологію, роблять свій внесок у цю сферу досліджень. Хоча в американському кінематографі, можливо, немає жодної особистості, яка б зосереджувалася виключно на українських стереотипах, ширше дослідження репрезентацій Східної Європи може дати розуміння цієї теми.

Мета дослідження. Основною метою дослідження «Стереотипний образ українця в кінематографі США» є виявлення та аналіз стереотипних уявлень, які присутні в кінофільмах США про українців, та їх вплив на сприйняття та уявлення глядачів про українців.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є стереотипний образ українця, який представлений в кінематографі США. Об'єктом можуть бути як окремі фільми або ширший спектр кінофільмів, що містять українських персонажів або стосуються української культури.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є стереотипні уявлення, що передаються через кінематографічні репрезентації українців в американському кіно. Дослідження може охоплювати такі аспекти, як зовнішній вигляд українських персонажів, їх роль у сюжеті, мова та акцент, стосунки з іншими персонажами, представлення культурних звичаїв та традицій, теми, пов'язані з українською історією чи політикою тощо.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання**.

- дослідити поняття стереотипів та їх види;
- дослідити роль стереотипів у культурі та масовій свідомості;
- дослідити вплив стереотипів на формування уявлень про інших;
- проаналізувати особливості зображення українців у кіноіндустрії США;
- здійснити оцінку відповідності зображення реальності та культурних особливостей українського народу;

- проаналізувати вплив стереотипного зображення на формування уявлень про українців;
- здійснити аналіз прикладів успішного подолання стереотипів у кіноіндустрії;
- навести пропозиції щодо подолання стереотипів українців у кіноіндустрії США.

Структура кваліфікаційної роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури з 36 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ СТЕРЕОТИПІВ ТА ЇХНЬОГО ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ

1.1. Поняття стереотипів та їх види

Становлячись узагальненим визначенням, стереотип можна описати як шаблонне сприйняття, фільтрацію та інтерпретацію інформації, що виникає у історичній спільноті під впливом попереднього соціального досвіду. Він стає частиною соціальної реальності і допомагає людям розпізнавати й усвідомлювати світ навколо себе. Визначення, запропоноване Уолтером Ліппманом, має велике значення для соціологів та соціальних психологів, оскільки дозволяє відрізнити між тим, що спостерігається, та тим, як це сприймається. Ця концепція активно використовується у дослідженнях стереотипів, упереджень та дискримінації, вносячи вагомий внесок у розуміння суспільних процесів та міжособистісних взаємин.

Гендерні стереотипи відображають нормативні уявлення про фемінність та маскулінність, про жінок і чоловіків. Проте, як і всі аспекти гендеру, те, що становить стереотипну жіночність або маскулінність, різняться в різних культурах і протягом історичного часу. Гендерні стереотипи зазвичай зображують фемінність та маскулінність як бінарні протилежності або дуалізм, як, наприклад, між емоційністю та раціональністю.

Стереотипи часто зберігаються навіть тоді, коли змінюються статистичні реалії, на яких вони колись базувалися. Наприклад, стереотип жінки-домогосподарки зберігся навіть у країнах, де більшість жінок працюють повний робочий день.

Стереотипи можна класифікувати багатоманітними способами на основі різних критеріїв. Одна з поширених класифікацій базується на стереотипній цілі або групі. Наведемо кілька категорій стереотипів [5]:

Етнічні або расові стереотипи: ці стереотипи ґрунтуються на сприйнятті характеристик або поведінки, що приписуються певним етнічним або расовим

групам. Наприклад, стереотипи про те, що азіати добре володіють математикою, а афроамериканці – спортивно обдаровані.

Гендерні стереотипи: Ці стереотипи базуються на передбачуваних рисах, ролях або поведінці, пов'язаних із певною статтю. Наприклад, стереотип про те, що жінки емоційні, а чоловіки сильні та неемоційні.

Національні стереотипи: ці стереотипи передбачають узагальнення щодо людей з певних країн або національностей. Приклади включають стереотипи про те, що французи романтичні, а британці стримані.

Професійні стереотипи: ці стереотипи ґрунтуються на припущеннях про людей певних професій чи занять. Наприклад, віра в те, що всі юристи нечесні або що всі художники дивакуваті.

Вікові стереотипи: Ці стереотипи включають переконання або припущення щодо різних вікових груп. Приклади включають стереотипи про людей похилого віку як технічно невмілих або про підлітків як ледачих і непокірних.

Стереотипи соціального класу: ці стереотипи базуються на припущеннях про приналежність людей до певних соціальних класів. Наприклад, стереотип про те, що заможні люди снобісти або що особи з нижчого соціально-економічного становища ліниві.

Важливо зазначити, що стереотипи – це надто спрощене й узагальнене сприйняття, і вони часто не відображають справжньої різноманітності та складності індивідів у цих групах.

Що стосується того, хто класифікував ці стереотипи, то це колективні зусилля вчених, дослідників і соціологів, які вивчають різні аспекти стереотипів. Різні дослідники та теоретики внесли свій внесок у розуміння та класифікацію стереотипів у своїх галузях, включаючи соціологів, психологів, антропологів та комунікаторів. Деякі відомі вчені в цій галузі включають Гордона Олпорта, Уолтера Ліпмана та Клода Стіла.

1.2. Роль стереотипів у культурі та масовій свідомості

Походження та популярність терміна «стереотип» у науковій літературі пов'язують з американським журналістом У. Ліппманом, який вперше вжив його в 1922 р. у своїй праці «Громадська думка». У.Ліппман брав інтерв'ю у різних діячів і представників громадськості щодо певних подій, звертаючи увагу на різне сприйняття й оцінку одних і тих самих подій. Він розробив гіпотезу про наявність упереджень у певних стійких структурах, «картинках в голові», які позитивно впливають на сприйняття людей і подій [8].

На нашу думку, важливим дослідженням У. Ліппмана є дослідження стереотипів крізь призму певних аспектів, які він характеризує так:

1) Стереотипи завжди простіші за реальність – найскладніші риси характеру «складені» стереотипами в двох-трьох місцях;

2) Люди «сприймають» стереотипи від знайомих, ЗМІ тощо, замість того, щоб самі їх формулювати на основі власного досвіду;

3) Усі стереотипи більш-менш хибні. Вони завжди приписують конкретній людині характеристики, якими вона повинна володіти лише тому, що вона належить до певної групи;

4) Стереотипи дуже впertі. Навіть коли люди впевнені, що стереотип не відповідає дійсності, вони не відмовляються від нього, а стверджують, що виняток лише підтверджує правило [8].

Стереотип — емоційно забарвлене судження, яке в гранично спрощеній і узагальненій формі приписує ті чи інші ознаки певному колу людей або, навпаки, підкреслює, що ці ознаки їм не належать. Євтух В. розглядає стереотипи як спеціалізовану форму обробки інформації, що сприяє орієнтації людини в навколишньому світі [6, с.23].

Отже, з даного визначення можна зробити висновок, що стереотип - це погляд, який нав'язує певну позицію або уявлення про конкретних людей, події, предмети, явища і т.д. Вони часто формуються і розповсюджуються протягом тривалого часу, утверджуючи національну культуру певної групи людей. Крім

цього, для порівняння розглянемо інше визначення стереотипу, запропоноване українським дослідником В. В. Рузіним, як стандартизоване, упрощене, часто емоційно забарвлене уявлення про суспільно-політичний об'єкт (явище, процес), яке має значну стійкість. Це визначення можна переформулювати, надаючи певні додаткові функції, іноді використовуючи простішу мову.

Стереотипи іноді називають неточними, необґрунтованими або надто загальними ідеями [7]. Аналізуючи це визначення, стає зрозуміло, що стереотип може бути стійким і досить позитивним нав'язуванням певних позицій.

Отже, стереотипи – це прості судження, які можуть впливати на людину ззовні. Стереотипи характеризуються антропоморфністю, високоемоційністю, ірраціональністю та стабільністю подій. У масовій свідомості воно замінює знання, значно спрощуючи і полегшуючи соціальну орієнтацію.

Однією з впливових праць, яка заглиблюється в основні характеристики стереотипів, є «Соціальна психологія» Гордона Олпорта. У цій книзі Олпорт надає комплексний аналіз стереотипів та їхніх основних рис. Він досліджує когнітивні процеси, залучені до формування та підтримки стереотипів, а також соціальні та психологічні функції, які вони виконують [22].

Олпорт виділяє кілька ключових характеристик стереотипів, зокрема:

Узагальнення: Стереотипи включають широкі узагальнення щодо групи людей на основі обмеженої або неповної інформації. Ці узагальнення часто застосовуються до всіх членів групи, не звертаючи уваги на індивідуальні відмінності [22].

Спрощення: Стереотипи спрощують складну соціальну реальність, зводячи окремих осіб у групі до кількох перебільшених або надто спрощених рис чи характеристик. Це спрощення полегшує когнітивну обробку, але може призвести до неточностей і упереджень [22].

Стійкість до змін: Стереотипи, як правило, стійкі до змін, оскільки вони глибоко вкорінені в соціальному пізнанні та посилюються соціальними та культурними факторами. Вони можуть наполягати, навіть коли стикаються з доказами, які суперечать або оскаржують їх [22].

Увічнення: Стереотипи зберігаються через різні соціальні процеси, включаючи уявлення в ЗМІ, соціальні взаємодії та культурні норми. Вони можуть передаватися з покоління в покоління і глибоко вкорінюватися в суспільних переконаннях і поглядах [22].

Вплив на сприйняття та судження: Стереотипи можуть формувати те, як люди сприймають, інтерпретують і судять інших. Вони можуть впливати на очікування, приписування й оцінки, що призводить до упереджених суджень і дискримінаційної поведінки [22].

Робота Олпорта забезпечує основу для розуміння основних характеристик стереотипів та їхнього впливу на людей і суспільства.

Тому варто зауважити, що масова свідомість прямо і пропорційно залежить від стереотипного уявлення про світ у цілому. Стереотипи відіграють велику роль у тому, як людину сприймають, і стереотипи виникають у великій кількості через певну расову приналежність людини.

На наш погляд, масова свідомість – це сукупність дій, думок, почуттів, установок, які так чи інакше відображають суспільство в усіх його аспектах. Стереотипи посідають важливе місце в масовій свідомості, оскільки є її безпосередніми елементами, які автоматично дозволяють безпосередньо пізнавати об'єкт, розпізнавати його характеристики.

Стереотипи існують майже протягом усього існування людини, передаються з покоління в покоління, вдало адаптуючись до соціальних умов. Природа стереотипів базується на природі архетипів і механізмів роботи колективного несвідомого як основи для формування установок і створення стереотипів.

Структура стереотипу складається з центру - «ядра» і «периферії». Часто один або два найбільш вражаючих, яскравих, емоційних логотипів знаходяться в центрі стереотипу. З цими символами безпосередньо пов'язана «периферія» — певні риси характеру та поведінки, властивості явищ, походження та наслідки подій чи процесів.

Внутрішня структура стереотипу складається з двох частин:

- 1) Знання – когнітивна та інформаційна складові;
- 2) Відношення афективно - чуттєве і оцінне [7].

За своїм соціальним змістом і структурою стереотипи суттєво подібні до конструкції суспільної свідомості, що включає два рівні:

- 1) Первинні - емоція і дія;
- 2) Вторинний – Раціональний.

Стереотипи формуються в загальній свідомості під впливом двох основних факторів:

- 1) Несвідома колективна обробка інформації;
- 2) Цілеспрямований інформаційний вплив із зовнішнього світу.

Важко сформуванати масове суспільство (потрібен час), а ще важче розпатись (маси керуються усталеними уявленнями та заражені емоціями) [5, с.32].

Класикою теорії масового суспільства стала книга Ч. Міллса «Правляча еліта», написана в середині 1950-х років. Американський соціолог одним із перших поставив питання про неадекватність ліберально-демократичної моделі соціальним реаліям пізнього капіталізму. Свідченням цього, на його думку, є передусім той факт, що таке суспільство поступово відходить від громадянської моделі до масової. Той факт, що К. Міллс будує свої концепції на аналізі сучасних тенденцій американського суспільства, жодним чином не применшує важливості та необхідності його висновків[19, с.177].

Найбільш чітко, на нашу думку, Ч. Міллс виділяє основні риси масового суспільства:

– кількість людей, які можуть публічно висловлювати власні погляди, набагато менша, ніж кількість людей, які знають про погляди інших, публічність перетворюється на сукупність індивідів, які отримують враження за допомогою ЗМІ[19, с.177];

– Публічна комунікація організована таким чином, що громадськість не може відреагувати своєчасно та ефективно[19, с.177];

– Маси не можуть бути незалежними від державних інституцій, у масовому суспільстві офіційні ЗМІ стають основним засобом комунікації [19, с.178].

Масова культура виникла внаслідок урбанізації і вважається сучасним явищем культурного виробництва та споживання. Вона базується на організованому, масовому та стандартизованому виробництві культурних продуктів, що призначені для широкого споживання.

Згідно зі словами відомого французького психолога С. Московічі, в сучасному світі масовості, індивідуальна свобода підкорена колективному. Він вважав, що колективні принципи можуть перемогти будь-які перешкоди і змінити навіть найстійкіші структури [19, с.17].

Афективний критерій є основною формою об'єднання людей в глобальні масові простори, створюючи масові суспільства. Згідно з концепціями Московічі про соціальні фактори та колективну свідомість, це емоційна залежність між людьми, яка виникає з усвідомлення необхідності об'єднання для досягнення спільного блага та віри в соціальний прогрес [19, с.27].

Формування глобального масового суспільства призвело до появи масових індивідів, ідеологій та методів управління масовим суспільством. Згідно з К. Ясперсом, ця форма суспільної організації є особливо небезпечною, оскільки масове суспільство стає хворобою 20 століття, де маси замінюють і розподіляють існування людей, а світ потрапляє в руки посередників. Артикуляція маси стає невизначеною, необґрунтованою і позбавленою самосвідомості [22, с.250].

1.3. Вплив стереотипів на формування уявлень про інших

Стереотипи можуть впливати на формування уявлень про інших людей, оскільки вони створюють певні упередження і спрощені уявлення про конкретну групу людей на підставі певних ознак або характеристик. Стереотипи можуть бути базовими схемами мислення, які сприймаються автоматично і без свідомого аналізу.

Основні шляхи, якими стереотипи впливають на формування уявлень про інших, включають наступне(за Г.Оллпортом):

Загальні упередження: Стереотипи можуть приводити до загальних упереджень про конкретну групу людей, що впливає на сприйняття та оцінку їхніх індивідуальних характеристик. Наприклад, стереотип про певну національну групу як ледачих людей може призвести до уявлення, що всі їхні представники мають погані лідерські якості [22].

Обмежене розуміння: Стереотипи можуть спричиняти обмежене розуміння та усвідомлення інших людей. Вони спрощують складність індивідуальності та розмаїття характеристик, що притаманні кожній людині. Наприклад, стереотип про певну гендерну групу як слабшу може призвести до недооцінки їхніх здібностей і до уявлення, що вони не здатні на досягнення в певних сферах [22].

Підтримка упереджень: Стереотипи можуть підтримувати існуючі упередження і нерівності в суспільстві. Якщо люди постійно посилюють стереотипи через свої дії та висловлювання, це може підтримувати стереотипи і утверджувати їх як правдиві. Наприклад, якщо у СМІ поширюються негативні стереотипи про певну етнічну групу, це може підтримувати уявлення людей про цю групу як небезпечну або негідну [22].

Вплив на поведінку: Стереотипи можуть впливати на взаємодію з іншими людьми. Люди можуть підкорятися стереотипам і вести себе відповідно до очікувань, які вони мають щодо певної групи. Наприклад, стереотип про підлітків як неслухняних може спричиняти недовіру та негативне ставлення дорослих до

підлітків, а також викликати поведінкові реакції, які базуються на цьому стереотипі [22].

Отже, стереотипи можуть значно впливати на уявлення про інших людей, формуючи упередження, обмежене розуміння, підтримуючи упередження та впливаючи на поведінку. Важливо бути свідомим цього впливу та прагнути до більш об'єктивного сприйняття та розуміння інших людей, уникати загальних упереджень та визнавати індивідуальність кожної людини.

РОЗДІЛ 2. ОГЛЯД УКРАЇНСЬКОГО ЗОБРАЖЕННЯ У КІНЕМАТОГРАФІ США

2.1. Особливості зображення українців у кіноіндустрії США

Зображення українців у кіноіндустрії США може бути представлене по-різному, залежно від конкретного фільму, режисера, сценарію та інших факторів. Однак, можна виокремити деякі загальні тенденції та особливості.

Етнічні стереотипи: Як і в багатьох інших кіноіндустріях, існують етнічні стереотипи, пов'язані з українцями. Наприклад, їх можуть зображати як селян, простолюдинів, біженців або злочинців. Такі зображення можуть бути спрощеними та недостовірними. Одним із прикладів американського фільму, який відображає етнічний стереотип про українців, є фільм «Східні обіцянки» (2007) режисера Девіда Кроненберга. У фільмі українські герої зображені як члени російськомовного організованого злочинного синдикату, який діє в Лондоні.

Українські персонажі у «Східних обітницях» зображені безжальними, жорстокими та залученими до незаконної діяльності, як-от торгівля людьми та проституція. Фільм зміцнює стереотип про причетність українців та східних європейців взагалі до організованої злочинності та представляє їх як небезпечних і морально розбещених осіб.

Важливо зазначити, що хоча «Східні обіцянки» є художнім фільмом і зображення українців у ньому може мати драматичну мету, воно може сприяти увічненню негативних стереотипів та упереджень щодо української громади. Важливо критично ставитися до таких образів і визнавати, що вони не представляють усе українське населення чи відображають реальність української культури та народу.

Історичний контекст: Українська історія та культура неодноразово ставали об'єктом кінопродукції у США. Фільми можуть зосереджуватися на історичних подіях, пов'язаних з Україною, наприклад, Голодоморі, Чорнобильській

катастрофі або українській діаспорі. У таких фільмах українці можуть зображатися як жертви чи борці за свободу.

Серіал «Чорнобиль» (2019) містить українських персонажів і розповідає про те, як Радянський Союз впорався з катастрофою, він не поширює спеціально історичні стереотипи про українців. Натомість він проливає світло на героїзм, жертвність і стійкість людей, які брали участь у реагуванні, і зображує руйнівні наслідки ядерної аварії.

Актори: Українські актори також можуть виконувати ролі українців у голлівудських фільмах. Міла Куніс: народжена в Україні та виросла в Сполучених Штатах, Міла Куніс є актрисою, відомою своїми ролями в таких фільмах, як «Чорний лебідь» (2010) і «Друзі з вигодою» (2011). Вона втілювала українських персонажів у таких фільмах, як «Третя особа» (2013), де вона зіграла героїню на ім'я Юлія, яка має українське походження.

Ольга Куриленко: Ольга Куриленко, українка, актриса, відома своїми ролями у таких фільмах, як «Квант милосердя» (2008) і «Забуття» (2013). Вона зіграла українську героїню на ім'я Ніка Бороніна в бойовику «Хітмен» (2007).

Культурний контекст:

Українці у кіноіндустрії США можуть бути зображені з врахуванням їхньої культури, традицій та мови. Фільми можуть використовувати українську мову у діалогах або показувати українські обряди та свята.

Важливо зауважити, що зображення українців у кіноіндустрії США може бути різноманітним і залежить від багатьох факторів. Існують як позитивні, так і негативні зображення, іноді вони відповідають реальності, а іноді є продуктом стереотипів та уявлень авторів.

Злочинність і проституція

У найкращому вигляді «Україна» — як її майже постійно згадують у кліпах — це далека країна веселих народних танцівниць, міцних сільських дівчат і смачної горілки. У гіршому випадку це притон пострадянської злочинності та проституції, не кажучи вже про найпостійніше на Заході джерело низькооплачуваних прибиральниць і шоферів.

В одному ролику з комедії «Один, два, три», номінованої на «Оскар» 1961 року, актор Горст Бухгольц, який грає завзятого східнонімецького комуніста, лає молоду майстриню манікюру, кричачи: «Така сильна, здорова дівчина, як ти? Тобі не слід стрижи цвяхи, тобі треба пшеницю в Україні косити!»

В іншій американській телекомедії 2005 року «Джої» молода блондинка представляється адвокатом, але її перебиває друга жінка, яка каже: «Слухай, любий, мені байдуже, ким ти був тоді в Україні. Зараз ти в Америці, і ти двірник».

На сьогоднішній день, не всі міжнародні спільноти інформовані про сучасну Україну та її незалежність від Росії. Це проблема, з якою стикається український імідж за кордоном. Деякі фільми, зняті до 2014 року, можуть містити неточності або плутати Україну з Росією, оскільки деякий час Україна була частиною Радянського Союзу.

Проте, варто зазначити, що в останні роки багато зроблено для покращення міжнародного сприйняття України та її іміджу. Після подій 2014 року, коли Україна стала незалежною державою, активно проводяться заходи з просування української культури, історії та сучасності.

У катастрофі фільму «2012» АН-225 «Мрія», найбільший у світі транспортний літак, що є гордістю українського авіапрому, помилково називають російським. У серіалі «Як я зустрів вашу маму» також відбувається плутання мов, коли герой просить друзів не говорити російською мовою, а йому відповідають, здивовано запитуючи, чи він говорить українською. У фільмі «Месники» згадується радянське минуле, коли героїня, поранена під Одесою, стверджує, що це «советський ствол».

Однак, після Євромайдану українська держава почала з'являтися у кінематографі як країна, що прагне розвивати демократію. Незважаючи на це, фільмів такої тематики поки що набагато менше. «Зима у вогні: боротьба України за свободу» (2015) — хоча це документальний, а не художній фільм, «Зима у вогні» дає захоплюючу розповідь про протести Євромайдану, які відбувалися в Києві в 2013-2014 роках. Він демонструє рішучість і стійкість українських активістів у боротьбі за політичні зміни.

«Гірки жнива» (2017) — «Гірки жнива» розгортаються на тлі Голодомору, спричиненого людиною голоду в радянській Україні в 1930-х роках, «Гірки жнива» розповідають про історію молодого українського художника та його кохання, коли вони стикаються зі скоєними звірствами. радянським режимом. Хоча це не був великий голлівудський фільм, він пролив світло на визначну історичну подію в Україні.

«Донбас» (2018) — режисер український режисер Сергій Лозниця, «Донбас» — фільм міжнародного виробництва, який показує художнє зображення конфлікту, що триває на сході України. Він пропонує критичний аналіз війни та пропагандистської атмосфери в регіоні[30].

Ці фільми торкаються різних аспектів української історії, соціальних і політичних проблем, а також впливу Євромайдану. Вони сприяють ширшому розумінню новітньої історії України та проливають світло на боротьбу та стійкість країни.

Стереотип №1: країна з дивною їжею

Багатьом іноземцям українська кухня здається дуже незвичайною й екзотичною. Хоча борщ ще може бути їм прийнятним, сало, наприклад, викликає в їхній уяві відразу і вважається непристойним та неприйнятним для споживання.

У серіалі «Друзі» персонаж Моніка згадує свого шкільного друга, хлопчика з України, якого дражнили в класі через те, що його мама завжди клала сметану у всі страви. Це ще більше підкреслює незвичайність української кухні у світі американського серіалу «Друзі» [27].

Серіал «Безумці» також підкреслює екзотичність української кухні. Наприклад, герої серіалу вважають, що українці їдять пельмені з бичачими хвостами, що є абсурдним та вигаданим уявленням [27].

Таким чином, українська кухня часто сприймається як екзотична та незвичайна у зарубіжних країнах, а деякі страви можуть викликати неприйнятність чи недорозуміння у масовій свідомості інших культур.

Стереотип №2: низький рівень життя

Україна часто зображується в голлівудському кінематографі як країна, що перебуває у важкому становищі. Наприклад, у фільмі «І все освітілося» герой ділиться своїми враженнями, де українці змальовані як люди з неадекватними поглядами на світ: з комічною англійською, стереотипними уявленнями про інші раси та національності, агресивними і небезпечними. Цей опис нагадує не стільки про Україну, скільки про жахливі стереотипи про дикі племена [27].

У серіалі «Пригоди Ширлі Холмс» головна героїня згадує своїх родичів в Україні, які потребують фінансової допомоги. Цей стереотип викликає асоціації з відсутністю благополуччя та бідністю в Україні [27].

Ці приклади показують, що в голлівудському кінематографі існують негативні стереотипи, які приводять до невірної сприйняття України та українців. Вони створюють неправдивий і спотворений образ країни, що може поглиблювати недорозуміння та стереотипи.

Важливо відмітити, що такі стереотипи не відображають повну реальність України та українського народу, і необхідно активно працювати над зміною цього негативного уявлення.

Стереотип №3: кримінал і проституція

Українці уявляються у голлівудському кінематографі як емігранти, які переїжджають до США та Канади з метою заробітку, включаючи й нелегальні способи. Цей погляд досить поширений серед голлівудських режисерів.

У фільмі «Пограбування по-італійськи» українці зображуються як небезпечний народ, з яким не варто жартувати. Герой фільму радить своєму товаришеві виїхати з Лос-Анджелеса, оскільки, на його думку, українці – це грубі й небезпечні люди [27].

Драма «Незнайомка» розкриває іншу сторону нелегальної діяльності українців, де Україна зображується як країна, що постачає жінок для секс-індустрії. Аналогічну проблему можна побачити у фільмі "Порок на експорт", який повністю присвячений темі секс-рабства. Одна з героїнь, яку обманом звели з України і змушують займатися проституцією, страждає і розповідає, що вона з Ірпеня, міста під Києвом [27].

Ці приклади демонструють, що голлівудський кінематограф неодноразово створює негативні уявлення про українців, пов'язані з нелегальною діяльністю, небезпечністю та секс-рабством.

Стереотип №4: Чорнобиль і радіація

Подія на Чорнобильській АЕС, аварія, яка мала світові масштаби, привернула увагу найбільших світових ЗМІ до України. Хоча сьогодні можна безпечно відвідати Чорнобильську АЕС на екскурсії, кінематограф досі зображує подію у дивному та майже фантастичному світлі. Поточний рівень радіації в Чорнобилі значно нижчий, але зображення в кіно змушують глядачів вірити в страхіття, які пов'язані з Україною.

Один з прикладів - фільм «Трансформери 3: Темна сторона Місяця». За сюжетом, роботи відправляються до Чорнобиля, де з'явилися інопланетяни. На території Чорнобиля показують солдат, які чергують на дорогах у шинелях, і сонце там ніколи не світить. Це створює враження, що все зруйноване радіацією. Крім того, пересуватися в зоні відчуження можна лише у спеціальних захисних костюмах.

Ці приклади засвідчують, що кінематограф створює неординарне та фантастичне зображення події на Чорнобильській АЕС. Незважаючи на те, що радіаційний рівень значно знизився, у кіно продовжують зображувати Україну у вигляді жахливого та небезпечного місця.

Стереотип №5: невиразна культура

За переглядом деяких іноземних фільмів та серіалів, можемо зробити висновок, що культура України, виявляється, не така вже й відома за кордоном, як ми вважаємо. Один з прикладів цього - популярний серіал «Доктор Хаус». Головний герой одружується з українкою, і коли вони розпаковують її речі, вони вішають на стіну портрет видатного українського поета Тараса Шевченка. Проте, реакція Хауса, коли він бачить портрет, непристойно жартує про бабусю героїні, вказуючи на портрет українського поета. Цей хід сценаристів свідчить про те, що рівень обізнаності про багату українську культуру за кордоном є невисоким.

Стереотип №6: професійні ІТ-шники

В Україні ІТ-сфера активно розвивається, і наші фахівці все частіше приваблюють увагу головних офісів світових технологічних гігантів, які намагаються переманити їх до своїх команд.

Наприклад, у серіалі "Державний секретар" українським експертам вдається таємно зламати надзвичайно захищену систему першого борту США – літака, яким переміщується американський президент. Це є визнанням високої кваліфікації наших фахівців.

Водночас, існує стереотип, що українські програмісти апріорі вважаються геніями. Проте, насправді, стати відмінним фахівцем в цій галузі потрібно багато практики і навичок, а просто знання мови HTML, які можна отримати в школі, цього недостатньо. Варто також пам'ятати, що Україна має багато інших талановитих фахівців, таких як лікарі, інженери, науковці. Важливо показати світовій спільноті різноманітність і таланти нашої країни через їхні досягнення та внесок у свої галузі.

2.2. Оцінка відповідності зображення реальності та культурних особливостей українського народу

Кінематограф — це мистецтво візуальної оповіді. Окрім вмілого керування камерою та налаштування освітлення для кожної сцени, це передбачає контроль над тим, що бачить глядач і як йому подається зображення, вибір правильних технік зйомки, які розповідають історію» [15].

Американський кінематограф, також відомий як Голлівуд, є одним з найвпливовіших кінематографічних індустрій у світі. Він почав свою розвиток у кінці 19-го століття і досяг неймовірного успіху як виробник і поширювач фільмів. США є найбільшим виробником кіно в світі, і багато фільмів виробляються у Голлівуді, який розташований в Лос-Анджелесі, штат Каліфорнія.

Американський кінематограф відомий своєю різноманітністю жанрів, включаючи блокбастери, драми, комедії, науково-фантастичні фільми, жахи та

багато інших. Він вирізняється високою якістю виробництва, використанням передових технологій та талановитими акторами, режисерами та кінематографістами.

Видовищні епопеї ставали все більш популярними з 1950-х років. Відтоді американські фільми все більше діляться на дві категорії: блокбастери та незалежні фільми. Студії зосереджуються на тому, щоб щороку покладатися на кілька надзвичайно дорогих випусків, щоб залишатися прибутковими.

Блокбастери - це великобюджетні фільми, які мають на меті залучити широку аудиторію та приносити значні прибутки. Вони характеризуються високими виробничими витратами, розмахом маркетингових кампаній та широким масовим розповсюдженням. Блокбастери зазвичай мають захопливий сюжет, високоякісну візуальну реалізацію, ефектні спецефекти та грандіозні сцени бойовиків, фантастики, пригодницького або фентезі жанру.

Вони підкреслюють видовищність, зіркову силу та високу цінність виробництва, і все це передбачає величезний бюджет.

Блокбастери зазвичай покладаються на силу зірок і масову рекламу, щоб залучити величезну аудиторію. Успішний блокбастер привабить достатньо велику аудиторію, щоб компенсувати витрати виробництва та отримати значні прибутки. Такі постановки несуть значний ризик провалу, і більшість студій випускають блокбастери, які як перевищують, так і перестають працювати протягом року [14].

Відтоді прагнення створити видовище на кіноекрані значною мірою сформувало американський кінематограф.

Незалежні фільми - це фільми, які виробляються поза мейджорними кінокомпаніями та незалежними студіями. Вони часто мають менший бюджет порівняно з блокбастерами і зазвичай ставлять більший акцент на творчий вираз та нестандартність. Незалежні фільми можуть експериментувати з жанрами, мають складніші сюжети та глибше досліджують характери персонажів. Вони часто відзначаються на фестивалях, таких як Каннський кінофестиваль або

Санденський фестиваль, і здобувають визнання за свою творчу цінність та оригінальність.

Студії доповнюють ці фільми незалежними виробництвами, створеними з малими бюджетами та часто незалежними від корпорації студії. Фільми, створені таким чином, зазвичай підкреслюють високу професійну якість з точки зору акторської гри, режисури, сценаристу та інших елементів, пов'язаних із виробництвом, а також креативності та інновацій. Ці фільми зазвичай покладаються на похвалу критиків або нішевий маркетинг, щоб залучити аудиторію. Через низькі бюджети незалежного фільму успішний незалежний фільм може мати високе співвідношення прибутків і витрат, тоді як невдача призведе до мінімальних збитків, що дозволяє студіям спонсорувати десятки таких фільмів на додаток до випусків із високими ставками.

Американський незалежний кінематограф відродився наприкінці 1980-х і на початку 1990-х років, коли інше нове покоління кінематографістів, у тому числі Спайк Лі, Стівен Содерберг, Кевін Сміт і Квентін Тарантіно, створили такі фільми, як, відповідно, «Роби правильну річ», «Секс, Брехня та Відео», «Клерки».

З точки зору режисури, сценаристу, монтажу та інших елементів, ці фільми були інноваційними та часто нешанобливими, граючи з умовностями голлівудських фільмів і суперечили їм. Крім того, їхні значні фінансові успіхи відновили комерційну життєздатність незалежного кіно. Відтоді незалежна кіноіндустрія стала більш чітко визначеною та більш впливовою в американському кіно. Багато великих студій скористалися цим, створивши дочірні компанії для виробництва подібних фільмів; наприклад Fox Searchlight Pictures.

Меншою мірою у 2000-х роках почали з'являтися типи фільмів, які раніше вважалися лише незначними на основному кіноринку, оскільки американські касові збори були сильнішими.

Антична спадщина завжди представляла інтерес для дослідників і дозволяла розкрити нові виміри звичних проблем. Про це свідчить тема любові,

яка залишається актуальною, незважаючи на тисячоліття своєї історії. Не тільки поняття кохання, але й сама наука сягає своїм корінням у глибоку міфологію. Однак спочатку кохання розглядалося як сила, що створила Всесвіт, а згодом воно набуло більш конкретного значення. Цей фактор породив численні суперечливі концепції любові [6].

Поява кінематографу була спричинена особливостями суспільства нового часу, потребою у художньому відтворенні та осмисленні масових народних рухів, залученням широких мас до створення історії, зростанням загальної динаміки життя та взаємозалежності різних процесів. Кінематограф став засобом швидкого розповсюдження подій по всій земній кулі та взаємодії людини з різними сферами реальності. Важливу роль у розвитку кіно відіграла взаємодія з традиційним мистецтвом та бажанням до втілення фотогенічності та внутрішнього життя людини в образах [6].

Кіно передає динаміку часу, функціонуючи в часі як особа експресивності, воно здатне передати стрімку зміну подій у їхній внутрішній логіці. «Кінематограф доступними є явищем. Весь світ є сценою в кінематографі, тому що він може легко і вільно переміщатися в часі та просторі» [7].

У фільмах американської кіноіндустрії зображення українців може бути досить різноманітним. Нижче наведено деякі типові способи, якими американські фільми можуть відображати українців:

Етнічні стереотипи: Як і в багатьох кіноіндустріях, можуть існувати етнічні стереотипи, пов'язані з українцями. Наприклад, їх можуть зображати як селян, простолюдинів, біженців або злочинців. Це може бути спрощене та недостовірне зображення, яке не відображає всю різноманітність та складність української культури [6].

Історичні події: Деякі фільми можуть зосереджуватися на історичних подіях, пов'язаних з Україною, таких як Голодомор чи Чорнобильська катастрофа. У таких фільмах українці можуть зображатися як жертви чи борці за свободу. Ці фільми можуть бути більш автентичними та відображати реальні події, але все ж їхнє сприйняття може бути культурно залежним [6].

Наприклад, такі фільми, як «Гірки жнива» (2017), висвітлюють Голодомор та його вплив на українське суспільство, зображуючи українців як жертв політики радянського режиму. Ці фільми мають на меті підвищити обізнаність про історичні події та висвітлити страждання, яких зазнали українці під час цих темних сторінок історії.

Так само в контексті Чорнобильської катастрофи фільми та серіали, як-от згаданий міні-серіал «Чорнобиль» (2019), зображують українських людей, зокрема працівників станції, пожежників та волонтерів, які ризикували своїм життям, щоб стримати катастрофу та пом'якшити її наслідки. Ці образи підкреслюють хоробрість і героїзм українців перед лицем катастрофічної події.

Висвітлюючи віктимізацію та стійкість українців в історичних подіях, ці фільми сприяють кращому розумінню та визнанню викликів, з якими стикається український народ, і його прагнення до свободи та справедливості.

Актори та мова: Українські актори можуть виконувати ролі українців у голлівудських фільмах. Це може сприяти більш автентичному зображенню культури та мови. Однак, не завжди українці отримують можливість виконувати ролі, пов'язані з їхнім етнічним походженням, і часто зображення українців виконують актори інших національностей [6].

Зображення українських персонажів у голлівудських фільмах українськими акторами може сприяти більш автентичному зображенню української культури, мови та звичаїв. Це додає елемент достовірності та дозволяє глибше зрозуміти нюанси та тонкощі української ідентичності. Ось кілька прикладів українських акторів, які грають українські ролі в голлівудських фільмах:

Ольга Куриленко: актриса українського походження, зіграла українських персонажів у кількох фільмах. Одним з яскравих прикладів є її роль Ніки Бороніної в бойовику «Хітмен» (2007). Незважаючи на те, що фільм не присвячений українській культурі, образ Куриленко додає автентичної нотки її героїні [6].

Міла Йовович: хоча Міла Йовович має змішану спадщину, українське та російське коріння, вона часто грала персонажів зі східноєвропейського походження. У фільмі «Ідеальна втеча» (2009) Йовович грає персонаж Сідні, яка має українське походження. Її українська спадщина згадується у фільмі, що сприяє більш правдивому представленню [6].

Міла Куніс: яка народилася в Україні, а потім переїхала до США, грала персонажів з українським корінням. У фільмі «Третя особа» (2013) Куніс грає Юлію, українку, яка переживає складні стосунки. Її особисте минуле надає ролі додатковий рівень автентичності.

Ці приклади підкреслюють, як вибір українських акторів на українські ролі дозволяє більш детально та точно відобразити українську культуру, мову та досвід. Це допомагає уникнути пасток покладатися на стереотипи чи хибні уявлення та сприяє кращому розумінню та оцінці української ідентичності на світовій арені.

В Голлівуді існує обмежена кількість фільмів, де українці безпосередньо виступають в якості головних персонажів або мають значиму присутність. Однак, деякі фільми включають в себе зображення українців, хоча вони можуть не завжди повністю відображати культурні та історичні особливості України.

Наприклад:

«Останній з могикан» (1992): У цьому фільмі, знятому на основі роману Джеймса Фенімора Купера, одним із головних персонажів є Ункас, який є персонажем індіанського та українського походження. Хоча фільм не фокусується на його українському походженні, він представлений як герой з визначеним характером і рольовою вагою.

Фільм «Дай мені свободу» — незалежна комедійна драма 2019 року режисера Кирила Міхановського. Хоча дія фільму розгортається в Мілуокі, штат Вісконсін, і зосереджується на різноманітній групі персонажів, він містить українських персонажів і торкається української культури.

У фільмі «Дай мені свободу» українські персонажі зображені як частина яскравої та мультикультурної спільноти, у якій відбувається дія фільму. Головний

герой Вік працює водієм медичного транспорту, а одним із його постійних пасажирів є група літніх українських емігрантів. Фільм досліджує їхній досвід і взаємодію, коли вони долають мовні бар'єри, культурні відмінності та власні особисті проблеми.

Зображення українців у «Дай мені волю» більш тонке та гуманістичне, спрямоване на зображення їхньої боротьби, прагнень та повсякденного життя. Фільм висвітлює досвід іммігрантів і складність культурного розмаїття всередині спільноти.

Важливо зазначити, що фільм не представляє всю українську спільноту і не дає вичерпного дослідження української культури. Проте він сприяє ширшому представленню українських персонажів у кіно та дає змогу зазирнути в їхній досвід у контексті наративу фільму.

Ці фільми є лише прикладами існуючих зображень українців у Голлівуді. Варто пам'ятати, що кінопродукція може бути обмеженою у своїй репрезентації різних культур і етнічних груп.

В американському кіно можуть існувати деякі стереотипи про українців, як і про багато інших етнічних груп. Важливо зрозуміти, що стереотипи є спрощеними уявленнями, які не відображають повністю реальність і різноманітність українського народу. Деякі загальні стереотипи, які можна зустріти, включають:

Селянський образ: Українці часто зображаються як селяни або простолюди, що пов'язано з українською сільською місцевістю та землеробським спадковим промислом.

Хоча зображення українських селян в американських фільмах і серіалах не надто помітне, є кілька прикладів, де зображено селянський образ українців. Ось кілька прикладів[29]:

«Мисливець на оленів» (1978): хоча цей фільм не присвячений українським селянам, він містить сцену весілля, де присутні українські культурні елементи, демонструючи традиційний український весільний танець і вбрання. Герої сцени

зображені працюючими, згуртованими та пов'язаними з українською спадщиною.

«Нестерпна легкість буття» (1988): у цьому фільмі, заснованому на романі Мілана Кундери, зображена героїня на ім'я Тереза, молода жінка з маленького села в Чехословаччині (куди входять частини сучасної України). Тереза зображена вихідцем із сільської місцевості та представляє боротьбу та прагнення молодої селянської жінки в мінливому суспільстві.

Важливо зазначити, що хоча ці приклади містять зображення українських селян, вони не зосереджені лише на українській культурі чи представляють собою вичерпне дослідження селянського життя. Зображення українських селян в американських фільмах і телесеріалах було відносно обмеженим, і є небагато конкретних прикладів, які повністю відображають складність і різноманітність їхнього досвіду.

Злочинні елементи: Українці іноді можуть бути зображені як члени злочинних організацій або виконавці злочинів. Цей стереотип пов'язаний з кримінальними угрупованнями, які відомі своєю присутністю у деяких українських спільнотах.

В американському кінематографі були випадки, коли українських героїв зображували як членів злочинних організацій або виконавців злочинів. Ці образи, однак, слід розуміти як вигадані уявлення, а не як відображення всього українського населення. Ось кілька прикладів:

«Східні обіцянки» (2007): фільм режисера Девіда Кроненберга розповідає про лондонську російську мафіозну організацію, до якої входять персонажі українського походження. Хоча увага зосереджена насамперед на російській мафії, деякі українські персонажі зображені причетними до кримінальної діяльності.

«Бігаючи зі страхом» (2006): у цьому гостросюжетному трилері український герой на ім'я Олег Югорський замішаний у злочинному світі. Українська приналежність персонажа використовується для встановлення його походження та зв'язків у злочинній організації.

«Потрійний 9» (2016): У цьому кримінальному трилері група корумпованих поліцейських планує пограбування, а один із членів банди зображений українцем. Українська спадщина персонажа зображена як частина його передісторії та впливає на його роль у злочинній діяльності.

Важливо пам'ятати, що ці образи є вигаданими та не представляють усе українське населення або припускають, що українці непропорційно залучені до кримінальної діяльності. Такі зображення часто відображають нарративний вибір режисерів, і їх слід розглядати в контексті сюжетної лінії конкретного фільму.

Сильні акценти: У фільмах українці іноді можуть мати виділені акценти або виразну мову, що робить їх впізнаваними як українців. Це може бути використано для комічних ефектів або створення загальної атмосфери.

В американському кінематографі українські акценти час від часу використовують для зображення персонажів українського походження або для підкреслення іноземної чи екзотичної ідентичності. Використання акцентів у фільмах може бути різним за достовірністю та точністю. Ось кілька прикладів українських акцентів в американському кіно:

«Роккі IV» (1985): У цій спортивній драмі Дольф Лундгрєн зіграв Івана Драго, радянського боксера з яскраво вираженим українським акцентом. Акцент використовується, щоб підкреслити іноземне походження Драго та створити контраст між ним і американським героєм Роккі Бальбоа.

«Полювання на Червоний Жовтень» (1990): Шон Коннері грає капітана радянського підводного човна Марко Раміуса, який у фільмі має російський акцент. Хоча персонаж явно не визначений як український, акцент використовується для припущення про неамериканське походження та може бути пов'язаний з різними східноєвропейськими акцентами, включно з українським.

«Ідеальна втеча» (2009): Тімоті Оліфант грає персонажа на ім'я Нік, який, як виявилося, має українське походження. Хоча фільм не зосереджується на українському походженні персонажа, Оліфант у певних моментах використовує український акцент, щоб підкреслити походження свого героя.

Важливо зазначити, що достовірність і точність цих наголосів може бути різною, і вони не завжди можуть відображати точне зображення того, як насправді говорять українці. Акценти у фільмах часто стилізовані або перебільшені для драматичного ефекту і можуть не відображати різноманіття акцентів в самій Україні.

Крім того, варто зазначити, що українські актори, для яких українська мова є рідною, можуть бути найняті в американському кіно, щоб за потреби створити більш автентичний український акцент.

Патріотичні герої: Інколи українці виступають як герої, які борються за свободу та незалежність своєї країни. Це може бути пов'язано з історичними подіями, такими як Українська революція 1917-1921 років або сучасним конфліктом на сході України.

Хоча українські патріотичні герої, можливо, не були широко зображені в американських фільмах, є кілька помітних прикладів, де українські персонажі зображені як героїчні та патріотичні особистості. Ось кілька прикладів:

«Непогора» (2008): цей фільм режисера Едварда Цвіка заснований на реальній історії партизанів Бельського, групи єврейських бійців опору, які діяли в окупованій нацистами Білорусі під час Другої світової війни. Брати Бельські, яких зіграли Деніел Крейг і Лів Шрайбер, були українського походження. Хоча увага зосереджена на їхніх зусиллях із захисту та порятунку життів євреїв, у фільмі згадується їхня українська спадщина, підкреслюючи їхній зв'язок із землею та рішучість протистояти нацистській окупації.

«Гірки жнива» (2017): ця історична драма розповідає історію Голодомору, рукотворного голоду, який стався в радянській Україні на початку 1930-х років. Фільм розповідає про подорож молодого українського художника Юрія, якого грає Макс Айронс, коли він бере участь у боротьбі за незалежність України. Юрій, поряд з іншими українськими персонажами, уособлює почуття патріотизму та мужності перед лицем біди.

Ці приклади висвітлюють українських персонажів, які виявляють патріотизм і героїзм у контексті історичних подій. Хоча ці фільми, можливо, не

зосереджені виключно на українському патріотизмі, вони сприяють ширшому представленню українців як героїв і борців за справедливість і незалежність.

2.3. Вплив стереотипного зображення на формування уявлень про українців

Значним може бути вплив стереотипного образу на формування уявлень про українців. Стереотипи — це спрощені й часто спотворені переконання чи уявлення про певну групу людей, і вони можуть формувати те, як інші сприймають і розуміють цю групу. Що стосується українців, то стереотипи можуть створювати хибні уявлення, посилювати упередження та сприяти обмеженому чи спотвореному розумінню їхньої культури, історії та ідентичності.

Ось кілька способів впливу стереотипів на формування уявлень про українців:

Узагальнення: Стереотипи мають тенденцію узагальнювати характеристики чи поведінку на цілу групу людей. Наприклад, стереотип про українців як про простих сільських селян може призвести до припущення, що всі українці неосвічені або живуть у сільській місцевості, нехтуючи розмаїттям і складністю українського суспільства [7].

Надмірне спрощення: Стереотипи часто надмірно спрощують досвід і погляди українців, зводячи їх до вузького набору рис чи культурних елементів. Це може призвести до обмеженого розуміння багатой історії, традицій і внеску українців [7].

Спотворення: Стереотипи можуть увічнити хибні або викривлені уявлення про українців, пропагуючи стереотипи, які не ґрунтуються на реальності. Ці спотворення можуть призвести до непорозумінь, увічнення упереджень і навіть дискримінації українців [7].

Негативність чи упередженість: Стереотипи можуть бути негативними та упередженими, зображуючи українців у негативному світлі або увічнюючи

негативні уявлення про них. Це може сприяти упередженню, дискримінації та маргіналізації українців у певних контекстах [7].

Важливо кидати виклик стереотипам, шукати різноманітні точки зору та залучатися до критичного мислення, щоб розвинути більш детальне та точне розуміння українців та будь-якої іншої культурної групи. Визнаючи вплив стереотипів, ми можемо працювати над сприянням більш інклюзивному та інформованому сприйняттю українців та їхнього різноманітного досвіду. Вплив стереотипного образу на формування уявлень про українців можна спостерігати на конкретних прикладах у різних контекстах [7].

Наведемо кілька конкретних прикладів того, як стереотипи сформували сприйняття українців та їхні наслідки:

«Східноєвропейський» стереотип: українців часто групують разом з іншими східноєвропейськими країнами, що призводить до припущення, що вони мають однакові культурні, соціальні та політичні характеристики. Цей стереотип може не помічати унікальні аспекти української ідентичності та історії, зміцнюючи гомогенізований погляд на регіон [7].

Стереотип «замовлення нареченої поштою»: українців, особливо українок, стереотипно зображували як тих, хто шукає можливості одружитися за кордоном, часто з натяком на фінансову вигоду. Цей стереотип увічнює уявлення про українських жінок як про залежних і підриває їх свободу волі та індивідуальність.

Стереотип «Чорнобиль». Чорнобильська катастрофа 1986 року сформувала уявлення про українців як про жертв екологічних катастроф. Хоча це важлива подія в українській історії, лише пов'язування українців із цією трагедією може затьмарити їх різноманітну культуру, внесок і досягнення [7].

Стереотип «житниці»: українці історично асоціювалися з сільським господарством і вважалися постачальниками їжі, що зміцнювало стереотип українського селянина. Цей образ може затьмарити досягнення в різних галузях та інтелектуальний внесок українців [7].

Ці приклади висвітлюють шляхи впливу стереотипів на формування уявлень про українців, часто призводячи до вузького та неповного розуміння

їхньої культури, історії та індивідуального досвіду. Стереотипи можуть закріплювати упередження, перешкоджати точному представленню та сприяти маргіналізації чи знеціненню українських поглядів.

Щоб сформувані більш обґрунтовані та нюансовані висновки про українців, вкрай важливо кинути виклик стереотипам, шукати різноманітні джерела інформації, спілкуватися з українською культурою та історією з перших вуст та сприяти діалогу, який сприятиме розумінню та оцінці складності українського суспільства. Роблячи це, ми можемо вийти за рамки обмежень, накладених стереотипами, і прийняти більш точне та інклюзивне сприйняття українців.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СТЕРЕОТИПІВ УКРАЇНЦІВ У КІНОІНДУСТРІЇ США

3.1. Аналіз прикладів успішного подолання стереотипів у кіноіндустрії

Кіноіндустрія має великий вплив на формування стереотипів в суспільстві. Однак, існують приклади фільмів, які успішно подолали стереотипи, пропонуючи нові та незвичайні образи та сюжетні лінії. Нижче наведено кілька прикладів таких фільмів:

«Чорна Пантера» (Black Panther, 2018): Цей фільм став великим проривом у багатьох аспектах. Він висунув на передній план афроамериканську культуру і втілює впливний образ чорношкірого супергероя. Фільм активно використовує афроамериканську символіку, зображує сильних жіночих персонажів та підкреслює значення деколонізації [5, с.94].

Зображуючи Ваканду таким чином, «Чорна пантера» кинула виклик стереотипному наративу про те, що Африка — це лише континент, який страждає від бідності, відсталості та залежності. Він продемонстрував інше бачення Африки, яке відзначало її культурне багатство, інновації та потенціал.

Успіх фільму в розвіюванні цього стереотипу був очевидним у його позитивному впливі на глядачів у всьому світі. «Чорна пантера» не тільки стала культурним явищем, але й послужила джерелом гордості та натхнення для людей африканського походження, які бачили себе в яскравому та позитивному світі.

«Дівчина з татуванням дракона» (The Girl with the Dragon Tattoo, 2011): У цьому фільмі головною героїнею є Лісбет Саландер, хакерка зі складними особистими проблемами. Фільм «Дівчина з татуванням дракона» допоміг розвіяти стереотип про те, що жертви сексуального насильства слабкі, пасивні або нездатні домагатися справедливості. У фільмі, знятому за романом Стіга Ларссона, Лісбет Саландер, молода жінка, яка пережила сексуальне насильство.

Лісбет Саландер кидає виклик традиційним стереотипам, будучи сильним, витривалим і незалежним персонажем. Вона бере справу у свої руки і шукає

справедливості для себе та інших жертв насильства. У фільмі вона зображується як розумна, вміла та винахідлива, кидаючи виклик уявленню про те, що жертви сексуального насильства безсилі або нездатні дати відсіч.

Представляючи Лісбет Саландер як складний і владний персонаж, «Дівчина з татуванням дракона» кидає виклик стереотипу про те, що ті, хто пережив сексуальне насильство, пасивні або нездатні взяти під контроль свої власні оповіді. Він підкреслює силу та свободу волі тих, хто вижив, сприяючи більш тонкому розумінню їхнього досвіду [5, с.96].

«Горбата гора» (Brokeback Mountain, 2005): «Горбата гора» кинула виклик і розвіяла стереотип про те, що одностатеві стосунки є ненормальними чи неприродними. Фільм розповідає історію двох ковбоїв, Енніса Дель Мара (роль якого зіграв Хіт Леджер) і Джека Твіста (роль якого зіграв Джейк Джилленхол), між якими розвивається глибокий емоційний і романтичний зв'язок [5, с.93].

Фільм протистоїть стереотипу про те, що одностатеві стосунки є виключно результатом відхилень або експериментів. Натомість він представляє стосунки Енніса та Джека як справжній і щирий зв'язок, який виходить за межі суспільних очікувань і норм. Фільм олюднює історію їхнього кохання, демонструючи глибину їхніх емоцій і труднощі, з якими вони стикаються, керуючи своїми стосунками в консервативному та засудливому середовищі.

«Горбата гора» допомогла кинути виклик стереотипам навколо одностатевих стосунків, запропонувавши гостре та автентичне зображення кохання та туги між двома чоловіками. Фільм проливає світло на складність сексуальності та боротьбу, з якою стикаються люди, які намагаються примирити свої справжні почуття з очікуваннями суспільства [5, с.93].

Вплив фільму був значним, він спровокував дискусії про репрезентацію ЛГБТК+ у мейнстрімових ЗМІ та сприяв більш тонкому розумінню одностатевих стосунків. Це допомогло розвіяти стереотип про те, що одностатеве кохання є ненормальним або меншим, і натомість підкреслило універсальність людських емоцій і важливість прийняття та сприйняття різноманітних форм кохання.

«Мілк» (Milk, 2008): Фільм заснований на реальній історії Харві Мілка, першого відкритого гей-політика в США. Він розповідає про боротьбу Мілка за права геїв та лесбійок. Фільм показує невичерпну волю та визвольний потенціал однієї людини у подоланні стереотипів [5, с.93].

Ці фільми стали успішними, не лише з комерційної точки зору, але й завдяки тому, що вони викликали дискусії, розбиваючи стереотипи та пропонуючи нові образи та погляди на різні аспекти суспільства. Вони допомагають змінити уявлення глядачів та впливають на формування більш відкритого та толерантного світу.

Очевидно, що кіноакадеміки не розглядають жанри фентезі та комедію як серйозні претенденти на отримання нагород. Успіх фільму «Володар кілець: Повернення короля» («Оскар» 2003 р.) пояснюється його схожістю з класичним історичним епосом, що знайшло відгук серед прихильників творчості Джона Толкієна по всьому світу [28].

Комедія «Том Джонс» («Оскар» 1963 р.) була високо оцінена за інноваційний режисерський та операторський підхід. Успіх цих фільмів частково пояснюється неуспіхом конкурентів, таких як фільм «Клеопатра», що позначив кінець ери пеплуму, або вестерни, які не були сприйняті американськими кіноакадеміками як потенційні номінанти на нагороду. Однак поразку соціальної драми «Америка, Америка» режисера Еліа Казана важко пояснити [28].

Можливо, причиною була роль режисера в період "охоти на відьом" у США в 50-х роках. Таким чином, сучасним режисерам, які мають надію отримати нагороду від Американської кіноакадемії, доводиться обирати один із традиційних жанрів.

Аналіз оскароносних фільмів показує, що кожна стрічка масової кіноіндустрії ґрунтується на численних стереотипах, проте кожна з них має один-два ключові стереотипи, навколо яких будується сюжет. Це дозволяє класифікувати оскароносні фільми на вісім груп. Проблеми расового та національного характеру залишаються актуальними для американської культури з 60-х років до початку 21-го століття.

Фільми, такі як "Вестсайдська історія" («Оскар» 1961 р.), "Спекотна південна ніч" («Оскар» 1967 р.), "Шофер місс Дейзі" («Оскар» 1989 р.), "Той, що танцює з вовками" («Оскар» 1990 р.), "Зіткнення" («Оскар» 2005 р.), піднімають расові питання.

У цих фільмах акцентується увага на проблемах, пов'язаних з расовою дискримінацією. "Вогняні колесниці" («Оскар» 1981 р.) та "Список Шіндлера" («Оскар» 1993 р.) висвітлюють національну дискримінацію. Багато американських фільмів, які отримали нагороди "Оскар", використовують стереотипи, пов'язані з ідеєю "американської мрії", яка передбачає можливість досягнення успіху кожним, незалежно від соціального статусу. П'ять фільмів, таких як "Роккі" («Оскар» 1976 р.), "Малишка на мільйон доларів" («Оскар» 2004 р.), "Моя прекрасна леді" («Оскар» 1964 р.), "Звуки музики" («Оскар» 1965 р.) та "Олівер!" («Оскар» 1960 р.), уявляють персонажів, які спочатку знаходяться в низькому соціальному становищі, але врешті-решт досягають успіху через працю, кохання або збіг обставин.

Стереотип, який зображує індивідуальність як головну силу, є важливим елементом сучасної американської культури. Цей стереотип намагається знищити соціальні та класові розбіжності шляхом пропаганди надії та прагматизму. В американській історії та культурі багато епізодів, де велике значення приділяється індивідуальним досягненням та лідерським якостям. Восьмох фільмах ця тема відображена через зображення історичних осіб, які знаходяться в складних історичних періодах і, завдяки своїм особистим якостям, подолають усі перешкоди.

Цікаво, що лише в одному фільмі, "Паттон" («Оскар» 1970 р.), головний герой є американцем. Це може пояснюватись тим, що головна мета полягає не в прославленні окремих історичних осіб, а в виділенні стереотипів, які варто наслідувати. Зауважимо, що в п'яти фільмах розповідається про події, пов'язані з історією Англії, де головні герої виступають проти свавілля англійського короля, захищаючи принципи демократії.

У голлівудському кіно зустрічається багато прикладів протистояння добра і зла. Ця тема показана у шістнадцяти фільмах, де у деяких повна перемога добра, як у "Французькому зв'язному" («Оскар» 1971 р.), "Мовчанні ягнят" («Оскар» 1991 р.), "Гладіаторі" («Оскар» 2000 р.), "Володарі кілець: Поверненні короля" («Оскар» 2003 р.), а іноді перемога має моральний аспект, як у "Людині на всі часи" («Оскар» 1966 р.). Тільки в одному фільмі, "Старим тут не місце" («Оскар» 2007 р.), зло виявляється повністю переможеним. Режисери цього фільму, брати Коен, не належать до групи творців масового кіно, тому успіх їхнього фільму потребує пояснення.

Є кілька причин успіху цього фільму:

- популярність роману, на основі якого зняли фільм;
- мода на жорсткі гангстерські фільми, яку відновило "Відступники" (2006);
- привабливість головного героя, який втілює абсолютне зло без компромісів.

Хоча у фільмі ставиться багато складних питань, на поверхневому рівні він комфортно сприймається як "фільм про бандитів".

Певною протилежністю до негативного образу виступає тенденція до створення привабливого образу злочинця, який знаходимо в п'яти кіноісторіях. Це пояснюється тим, що насильство глибоко коріниться в американській історії та культурі.

Воно стало невід'ємною частиною навіть у процесі виховання наймолодшого покоління, про що свідчать американські мультфільми. Зазначимо, що радянська культура протистояла американській в цьому відношенні, однак розвал СРСР призвів до наслідування «кращим» американським зразкам на пострадянському просторі. Численними експериментами встановлено, що найбільш вразливими до медіавпливу є діти.

Дж. Брайант та С. Томпсон констатують збільшення впливу медіанасильства на дитячу психіку, якщо в зображенні акта насильства присутні п'ять наступних компонентів[13]:

- 1) злочинець є привабливою рольовою моделлю;
- 2) насильство виглядає виправданим;

3) за насильством не йде покарання (злочинні дії не викликають каяття, не засуджуються, не караються);

4) жертва насильства несе мінімальні втрати;

5) сцена насильства сприймається глядачем як реалістична [2, 198]. Подібні комбінації компонентів присутні також у багатьох американських фільмах, розрахованих на іншу вікову категорію. Висунемо припущення, що внаслідок неможливості зменшити насильство на екрані, американські діячі кіноіндустрії пішли шляхом санкціонованого насильства — насильство можна пояснити і частково виправдати обставинами життя персонажа. В усіх п'яти фільмах цієї групи — «Хрещений батько» («Оскар» 1972 р.), «Афера» («Оскар» 1973 р.), «Хрещений батько 2» («Оскар» 1974 р.), «Той, кого не пробачили» («Оскар» 1992 р.), «Чикаго» («Оскар» 2002 р.) — злочинець є привабливою рольовою моделлю, а насильство виглядає виправданим [28].

Декілька типових стереотипів присутні в американських оскароносних фільмах, що впливають на масове кіно. Один із них - вічне кохання, яке перемагає всі перешкоди. Часто закохані герої віддаються смерті, але їхнє кохання все одно сприймається як щасливий кінець, як випадок з фільмами "Том Джонс" та "Мільйонер з трущоб".

Інший стереотип в американських фільмах - аналіз сімейних конфліктів. Це може бути типові проблеми батьків і дітей, фрейдівські комплекси в дитинстві або конфлікти у родині, що переживає розлучення. Фільм "Енні Холл" виділяється своїм немасовим поглядом на мистецтво [28].

Також важливим стереотипом є протиставлення особистості негативному середовищу. Американські фільми демонструють, як людина подолає вороже оточення в різних сферах, включаючи період поселенців, боротьбу з індіанцями та "золоту лихоманку". Успіх часто залежить від індивідуалізму і самотужки.

Індивідуалістична боротьба відображена в багатьох американських фільмах, де головні герої виступають проти системи або подолають фізичні вади. Фільми також висвітлюють прояви неординарності характеру, індивідуалізму та боротьби за власні переконання.

Церемонія нагородження премією "Оскар" відіграє важливу роль в культурному житті США і має великий потенціал для передачі певної інформації та ідеологем.

3.2. Пропозиції щодо подолання стереотипів про українців у кіноіндустрії США

Подолання стереотипів про українців у кіноіндустрії США може сприяти більш точному та різносторонньому відображенню цієї культури та народу.

Ось декілька пропозицій щодо того, як це можна зробити [22]:

Відображення різноманітності: Включення різних аспектів української культури, традицій та історії в сценарії фільмів може допомогти зрозуміти українців у їх різноманітності. Показати різні регіони України, їхню мову, кулінарні традиції, музику та народні ремесла може поглибити розуміння цього народу.

Позитивне зображення українців: Створення сильних, відомих та позитивних персонажів українців може бути ефективним способом подолання стереотипів. Це можуть бути герої, які досягли успіху в різних сферах, таких як наука, спорт, мистецтво, бізнес тощо.

Розбиття негативних стереотипів: Активне відображення українців як людей з різними рисами характеру та поглядами може допомогти розбити негативні стереотипи. Показати, що українці є індивідуальностями зі своїми унікальними рисами, надіями, мріями та проблемами, допоможе зменшити упередження та стереотипи.

Залучення українських талантів: Сприяти участі українських акторів, режисерів, сценаристів та інших фахівців у процесі створення фільмів може допомогти відобразити українців з більш точною перспективою. Їхні знання та досвід можуть внести цінний вклад у створення автентичних та правдивих образів.

Розповідь українських історій: Інклюзія українських історичних подій, культурних досягнень та внесків у світову спадщину може допомогти підвищити інтерес та розуміння щодо української культури. Засвоєння українських історій та нарративів у глобальному контексті може сприяти більш повному уявленню про цю націю.

Ці пропозиції можуть сприяти більш акуратному та усвідомленому подоланню стереотипів про українців у кіноіндустрії США, створюючи можливість для більш аутентичного та різноманітного представлення цієї культури.

Майдан і війна в Україні вплинули на появу нових образів українців у медіа, зокрема в Голлівуді. Ці події привернули увагу міжнародної спільноти до України та її боротьби за демократію, що призвело до підвищення інтересу до української історії та культури.

Одним із конкретних прикладів того, як Майдан і війна в Україні вплинули на зображення українців, є фільм «Зима у вогні: боротьба України за волю». Цей документальний фільм, знятий режисером Євгеном Афінеєвським, розповідає про події протестів на Майдані у 2013 та 2014 роках. Він яскраво відображає рішучість і стійкість українського народу в боротьбі за політичні зміни. Фільм отримав визнання критиків і допоміг пролити світло на українську перспективу та їхню боротьбу за свободу та демократію.

Щодо українських акторів у Голлівуді, то яскравим прикладом є Міла Йовович. Народившись у Києві, Йовович зробила успішну кар'єру в Голлівуді, знявшись у таких фільмах, як «П'ятий елемент» і серіал «Обитель зла». Хоча її українське походження може не вплинути безпосередньо на її роль на екрані, її успіх як актриси українського походження слугує натхненням і представляє українців у цій індустрії.

Майдан і війна в Україні сприяли підвищенню обізнаності міжнародної спільноти про українські історії та перспективи. Це відкрило можливості для українських режисерів, акторів і художників розповісти власні історії та кинути виклик існуючим стереотипам. Проте ступінь впливу на зображення українців у

Голлівуді та появу нових образів може відрізнятись залежно від різних факторів, зокрема від наявності проектів, рішень кінематографістів і студій, загальних тенденцій індустрії.

ВИСНОВКИ

Стереотипи – це загальноприйняті уявлення, узагальнені уявлення або усталені узагальнені уявлення про певну групу людей, речей або явищ. Вони є спрощеними і часто неповними уявленнями, які люди формують на основі своїх досвідів, переконань, культурних впливів та соціального оточення.

Основні поняття про стереотипи:

Упрощення: Стереотипи спрощують складність реальності, дозволяючи людям класифікувати та узагальнювати інформацію про певну групу людей. Вони пропонують швидкий спосіб уявлення про цю групу, але можуть бути перешкодою для розуміння їх індивідуальності.

Усталені уявлення: Стереотипи є стійкими та важко змінюваними. Вони можуть бути утверджені в суспільстві, в культурі або в індивідуальних переконаннях, і відтак впливати на сприйняття та поведінку людей.

Узагальнення: Стереотипи базуються на узагальненнях, де певні характеристики або властивості, приписувані одній людині чи групі, поширюються на всю групу без врахування її різноманітності.

Культурний контекст: Стереотипи впливаються культурними нормами, цінностями та стандартами. Вони можуть бути формовані мас-медіа, літературою, кіно, історією та іншими аспектами культури.

В кінематографі США, стереотипний образ українця може бути варіюватися залежно від фільму та його контексту. Проте, в загальному, деякі стереотипи можуть з'являтися частіше, особливо в комедійних або драматичних фільмах.

Один з комунікативних аспектів, який може бути використаний у таких образах, - акцент або особливий спосіб говорити українською мовою. Український акцент може бути показаний з притаманними йому особливостями фонетики, інтонації та ритму мови. Це може створювати комічні ситуації або виділяти персонажа серед інших.

Крім того, іншим комунікативним аспектом може бути використання загальних стереотипів про українців у спілкуванні. Наприклад, українець може бути зображений як дуже гостинний і теплий, здатний з легкістю встановлювати контакт з іншими персонажами. Це може створювати позитивне враження і додавати гумору або взаєморозуміння до сценарію.

Проте варто зазначити, що стереотипи не завжди відображають реальний життєвий досвід чи різноманітність української культури та спілкування. Вони можуть спрощувати та упрощати характеристики персонажів для потреб сюжету фільму.

Важливо збагачувати уявлення про українців, сприяти більш реалістичному і глибокому поданню персонажів, а не обмежуватися лише стереотипами. Кінематограф має великий потенціал показати багатогранність української культури та спілкування, що допоможе створити більш точні та реалістичні образи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Блинова О.Є. Роль етнічних стереотипів у міжкультурному оцінюванні студентської молоді // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2014. Вип. 23. С. 68–78.
2. Бутиріна М. В. Явище стереотипізації у масовій комунікації / М. В. Бутиріна // Поліграфія і видавнича справа. – Львів, 2007. – № 2(46). – С. 13-20
3. Грабовська І. Сучасні українці у дзеркалі чужих та власних стереотипів // Сучасність. 2004. № 9. С. 139.
4. Громадський філософ: Вибрані листи Уолтера Ліппманна. Нью-Йорк: Ticknor & Fields, 1985.
5. Гулівець Н. О. Формування і роль стереотипів в міжкультурній діловій комунікації // Культура народів Причорномор'я. — 2014. — № 271. — С. 32-37.
6. Довга, О. (2013). Мистецтво в соціологічних теоріях ХІХ–початку ХХ століття // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, 1(3), 93-96.
7. Євтух В. Етнічність. Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. Київ : Фенікс, 2012. 396 с.
8. Зубавіна І.Б. Екранна культура. Засоби моделювання художньої реальності. К., 2006. URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=1793>
9. Зубавіна, І.Б. Час і простір у кінематографі. К.: Щек, 2008. URL: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=2137>
10. Катарсис // Європейський словник філософій. Лексикон неперекладностей / наук. кер. проєкту: Барбара Кассен і Констянтин Сігов. — Київ : Дух і літера, 2009. — Т. 1. — С. 389-392.
11. Катарсис // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / голова ред. А. Волков. — Чернівці : Золоті литаври, 2001. — С. 247. — 634 с.

12. Катарсис // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. — Київ : ВЦ «Академія», 2007. — Т. 1 : А — Л. — С. 465-466.
13. Кісь О. Р. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина XIX – початок XX ст.) / О. Р. Кісь. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2008. – 271 с.
14. Крилова, С.А. (2019). Краса людини в життєвих практиках культури. Досвід соціальної та культурної метаантропології і андрогін-аналізу: монографія. Видання 2-е, перероблене і доповнене. Київ, КНТ, 563 с.
15. Лампропулос, Г., Казанці, Н., Дін, Ф. (2004) Використання психологами кінофільмів у клінічній практиці. Професійна психологія: дослідження та практика // Американська психологічна асоціація 2004, том 3. С.125
16. Ларченко М.Л. Етнічні стереотипи та їх вплив на рівень національної толерантності // Вісник НТУУ «КПІ». 2011. № 4. С. 50–54.
17. Марі В. Картографування кіножурналів: оцифровка, періодичні видання та історія кіно та американські журнали, що розповсюджуються. // Журнал сучасних періодичних досліджень. 2021. № 12 (2). С. 267–273. URL: <https://doi.org/10.5325/jmodeperistud.12.2.0267>
18. Міллс Ч. Пануюча еліта / Пер. з англ. Л. Г. Рошаль - Директ-Медіа, 2007. - 844 с.
19. Московичі С. Психологія мас. - Бахрах, 1998.
20. Народження кінематографа: альманах братів Люм'єрів URL: <https://ms.detector.media/maister-klas/post/13859/2015-08-03-narodzhennya-kinematografaalmanakh-brativ-lyumeriv/>
21. Ніколаєнко А. Культурна ідентичність і міграція жанрів в дискурсі американського ігрового кіно // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологія. 2013. №35. С. 250 - 252.
22. Олпорт Г. Становлення особистості: Вибрані праці/[Пер. з англ. Д. А. Леонт'єва]; за заг. ред. Д. А. Леонт'єва. 2002
23. Туренко, В.Е. (2015). Філософський погляд на сенс аналізаторів у дискурсі любові // Філософсько-політологічні студії, Випуск 7, с.33–41.

24. Туренко, В.Е. (2016). Роль та значення промови Діотіми в імпліцитній філософії любові // Софія: гуманітарно-релігієзнавчий вісник, No1 (5), с.79–82.
25. Улус, Ф. (2003) Кінотерапія, кінотерапія!, Канада. Trafford Publishing.
26. Хеслі, Дж. В., Хеслі, Дж. Г. (2001). Прокат двох фільмів і давайте поговоримо вранці: використання популярних фільмів у психотерапії. Нью-Йорк: John Wiley & Sons
27. Шелупахіна К. Історія світового та вітчизняного кіно-, телемистецтва. Навчально-методичний посібник для студентів заочного відділення спец. Луганськ: Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. 117 с.
28. Шиприкевич О. Етнічні стереотипи в сучасній українській телерекламі. Народна творчість та етнографія. 2010. Вип. 1. С. 94–99.
29. Шмиглюк О.Г. Особливості уявлень учасників АТО про сучасного Українця. Наука і освіта. Науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. 2016. Вип. 5. С. 261–266.
30. Goshylyk V. «Glossary of Intercultural Communication» / V. Goshylyk, N. Goshylyk. – Ivano-Frankivsk : Vasyl Stefanyk Precarpathian National University Press, 2010. – 64 p.
31. Hofstede G. Cultures and Organizations: Software of the Mind / Hofstede G., Hofstede G. J., Minkov M. – London : McGraw-Hill, 1991. – 576 p.
32. Lippmann W. Public opinion / Lippmann W. – New York : Free Press, 1966. – 288 p.
33. McGarty C. Social, cultural and cognitive factors in stereotype formation / McGarty C., Yzerbyt V. Y.,
34. Spears R. // Stereotypes as Explanations. The formation of meaningful beliefs about social groups. – Cambridge : Cambridge University Press, 2002. – P. 1 – 16.
35. Putnam H. The meaning of ‘meaning’ / Putnam H. // Language, mind, and knowledge. – Minneapolis, MN : University of Minnesota Press, 1975. – 432 p.